

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

จากศักยภาพด้านที่ตั้งของพื้นที่ศึกษาชุมชนศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมหลักของเกาะและได้รับผลกระทบจากโครงการเชื่อมต่อการท่องเที่ยวแถบทะเลอันดามัน คือโครงการเชื่อมต่อพื้นที่ท่องเที่ยวระหว่างเกาะต่างๆ คือ ภูเก็ต เกาะพีพี เกาะลันตา เกาะสุกร เกาะตะรุเตา และเกาะลันตา ซึ่งจะทำให้พื้นที่โดยรอบเกาะมีศักยภาพในการพัฒนา และในขณะเดียวกันชุมชนจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งหากพื้นที่ไม่ได้รับการควบคุมดูแลและวางแผนด้านการพัฒนาไว้ล่วงหน้า พื้นที่ทั้งหมดอาจเกิดปัญหาอันเนื่องมาจากการพัฒนาตามมา เช่น พื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวมีมากเกินไปอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในพื้นที่นั้นๆ เป็นต้น การศึกษาสำหรับแนวทางการพัฒนาปรับปรุงชุมชนศาลาด่านนี้ มีเป้าหมายหลัก คือ หาแนวทางที่จะพัฒนาพื้นที่ให้มีความสมดุลทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในชุมชน ชุมชนมีความน่าอยู่ ควบคู่ไปกับการรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวในอนาคต คือ การมีระบบที่ดีภายในชุมชน ทั้งด้านการประโยชน์ที่ดิน การสัญจร การเดินเท้า พื้นที่เปิดโล่งและบรรยากาศที่ดีของการอยู่อาศัยในพื้นที่ อันเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบชุมชนที่ควรได้รับการพิจารณา และต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

โดยในแนวทางศึกษา ได้เริ่มจากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ข้อสรุปในเรื่องต่างๆ คือ ส่วนของการใช้พื้นที่ชุมชนศาลาด่าน และส่วนของแนวคิด ทฤษฎีด้านการออกแบบชุมชนเมืองที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบชุมชน ซึ่งทฤษฎีต่างๆ ที่ได้ทบทวนไปนั้นถือเป็นเกณฑ์และแนวทางหลักในการศึกษา จากนั้นจึงเป็นขั้นตอนการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในระดับพื้นที่ศึกษา ประกอบกับการศึกษาภาพรวมของอำเภอเกาะลันตาและพื้นที่ชุมชนศาลาด่าน

จากการวิเคราะห์พื้นที่ศึกษา ทำให้ทราบว่า พื้นที่มีศักยภาพด้านการรองรับการพักอาศัยทุกประเภท โดยเฉพาะการบริการด้านการท่องเที่ยว และมีรวมกลุ่มของการเป็นชุมชนหลายชุมชนด้วยกัน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลได้สรุปเป็น 3 ประเด็น คือ ทางกายภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นนั้นสามารถนำไปสู่โปรแกรมการออกแบบและแนวความคิดในการปรับปรุงพื้นที่ได้ โดยนำทฤษฎีมาใช้เป็นแนวทางหลักในการกำหนดกรอบแนวความคิดในการออกแบบเพื่อเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาที่สามารถแก้ปัญหาและส่งเสริมศักยภาพของพื้นที่ในด้านต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. แนวทางในการกำหนดการใช้ที่ดินและอาคารในอนาคต มีจุดมุ่งหมายเพื่อควบคุมระดับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพให้เหมาะสมกับการเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวควบคู่กับ

สภาพแวดล้อม และควบคุมความหนาแน่นของประชากรที่จะเข้ามาใช้งานในพื้นที่ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

2. แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่งและการสัญจร มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนมีความสะดวกในการเดินทาง สร้างความเชื่อมโยงให้กับพื้นที่ เพิ่มทางเลือกในการเดินทางให้คนในชุมชน สร้างทางเดินเท้าที่สะดวกและปลอดภัย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
3. แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่เปิดโล่ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน และสามารถรองรับการทำกิจกรรมหลากหลายรูปแบบของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การเสนอแนะแนวทางด้านรายละเอียดของพื้นที่ต่างๆภายในชุมชน มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยมีรายละเอียดต่างๆที่จำเป็นภายในชุมชนซึ่งตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้พื้นที่เฉพาะกลุ่ม คือ ชุมชนค้าขาย(ชาวจีน) ชุมชนชาวเล ชุมชนพักอาศัย พาณิชยกรรม และพื้นที่เพื่อรองรับการบริการนักท่องเที่ยวบริเวณริมชายหาดในพื้นที่

6.2 หลักเกณฑ์และแนวทางในการนำไปปฏิบัติ

หลักเกณฑ์การนำไปปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักเกณฑ์ความเหมาะสม

ส่วนที่ 2 หลักเกณฑ์ความสามารถในการสร้างเสริมประโยชน์

ส่วนที่ 1 หลักเกณฑ์ความเหมาะสม

หลักเกณฑ์นี้มีวัตถุประสงค์ ที่จะวัดความเหมาะสมของโครงการในด้านต่าง ๆ และความเป็นไปได้เชิง

เทคนิค หลักเกณฑ์ความเหมาะสมประกอบด้วย

- 1) **ความเหมาะสมทางด้านเทคนิค** เป็นการประเมินว่าพื้นที่ที่จะออกแบบที่จะเสนอนั้นเป็นสิ่งที่สามารถปฏิบัติได้หรือไม่ โดยพิจารณาจากรายละเอียด ดังนี้
 - ความเหมาะสมของทรัพยากร สภาพแวดล้อม หรือวัตถุประสงค์ที่มีอยู่สามารถนำไปใช้ในการลงทุนนั้น ๆ เช่น นำความเหมาะสมของที่ดินที่ใช้ในการเพาะปลูกความพร้อมของแรงงาน เป็นต้น
 - ความรู้ทางเทคโนโลยีเพียงพอในการดำเนินงานแต่ละพื้นที่ที่ออกแบบ
 - ความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน แหล่งน้ำ การไฟฟ้า ประปา ระบบสื่อสาร และการคมนาคม
- 2) **ความสามารถในการสร้างเสริมประโยชน์** เป็นการประเมินว่าพื้นที่ออกแบบที่นำเสนอ นั้น มีความสามารถในการสร้างเสริมประโยชน์ในด้านรายได้ การสร้างการจ้างงานหรือการมีงานทำ การก่อให้เกิดธุรกิจต่อเนื่องตามมา ทำให้คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นดีขึ้น
- 3) **ความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน นโยบาย และมาตรการ ของรัฐ** ตลอดจนการสนับสนุนจากภาครัฐ เป็นการประเมินว่าพื้นที่ออกแบบที่จะลงทุนเป็นที่ต้องการของประชาชน และภาครัฐมีความสามารถในการสนับสนุนพื้นที่เหล่านี้เพียงใด ตัวผู้ทำวิจัยมีความเห็นว่า ควรจะให้เกณฑ์ความเหมาะสมทางด้านเทคนิคเป็นตัวกำหนดการวางแผนโครงการ

ควบคู่กับความสามารถในการเสริมสร้างรายได้รวมถึงความสอดคล้องและความต้องการของประชาชน

ส่วนที่ 2 หลักเกณฑ์ความสามารถในการสร้างเสริมประโยชน์

หลักเกณฑ์มีวัตถุประสงค์ที่จะชี้วัดศักยภาพในการลงทุนเชิงธุรกิจ ตลอดจนการสร้างรายได้ การจัดสร้างงานและประโยชน์อื่น ๆ แก่ประชาชน หลักเกณฑ์นี้จะสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพด้านการตลาด และความต้องการของตลาดไปพร้อม ๆ กัน ตลอดจนประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นตามมา คือ สภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดีขึ้นด้วยหลักเกณฑ์ความสามารถในการสร้างเสริมประโยชน์ แบ่งออกได้ดังนี้

- 1) **การสร้างรายได้** มีรายได้เพิ่มขึ้นกับแรงงานในจังหวัด และนักธุรกิจที่ทำการ ลงทุนมีรายได้สูงขึ้น ผู้ประกอบการผลิต และธุรกิจขนาดย่อมต่าง ๆ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากโครงการลงทุนเหล่านี้ อันเกิดจากผลกระทบที่ต่อเนื่อง
- 2) **การสร้างการจ้างงาน** โครงการที่เหมาะสมที่จะลงทุนในท้องถิ่นจะก่อให้เกิด ความต้องการแรงงาน ซึ่งหมายความว่าแรงงานจะมั่งงานทำและทำให้แรงงานมีรายได้อย่างสม่ำเสมอ
- 3) **การเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต** การลงทุนในโครงการใด ควรจะเป็นโครงการที่ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และดำรงไว้ ซึ่งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชน และท้องถิ่น
- 4) **การสร้างประโยชน์ด้านอื่น ๆ** การลงทุนโครงการใด ๆ นอกจากจะก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม การมั่งงานทำในโครงการนั้น ๆ แล้วยังต้องทำให้เกิดการลงทุนในธุรกิจที่มีการผลิตอย่างต่อเนื่องจากโครงการนั้น ๆ ตามมา ซึ่งทำให้เสริมสร้างรายได้ในอนาคตของชุมชน ทำให้เกิดพลังสามัคคีร่วมมือร่วมใจในหมู่ประชาชน สร้างชื่อเสียงให้ท้องถิ่นมีความเป็นเอกภาพและมีบทบาทเกิดการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค

ในพื้นที่ศึกษาชุมชนศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา มีโครงการที่เสนอแนะ และน่าที่จะมีความเป็นไปได้ ภายใต้วิธีการที่เสนอ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6.1 การเสนอแนะ รายละเอียด การนำไปใช้ ระยะดำเนินการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา

โครงการ	รายละเอียดและการนำไปใช้	ระยะเวลาดำเนินการ	อิทธิพลในการนำไปปฏิบัติ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
				สนง. กระบี่	อบต. ศาลาด่าน	ชุมชน	เจ้าของที่ดิน
1. ด้านการใช้ที่ดิน							
1.1 การควบคุมความหนาแน่น	- กำหนดค่า F.A.R. เป็น 1 และ O.S.R. เป็น 30 บริเวณพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย - กำหนดค่า F.A.R. เป็น 1.2 และ O.S.R. เป็น 30 สำหรับพื้นที่พาณิชย์กรรมแบบผสมผสาน - กำหนดค่า F.A.R. เป็น 1 และ O.S.R. เป็น 70 สำหรับพื้นที่เพื่อการ	1-5 ปี	Control	●	●	●	●

	รองรับการบริการการท่องเที่ยว						
1.2 การพัฒนาพื้นที่ภายในชุมชนที่ยังไม่มีการใช้งาน	- พัฒนาพื้นที่ภายในชุมชนให้มีการเข้าถึงได้จากถนนสายหลักเป็นพาณิชยกรรมแบบผสมผสานรวมถึงการเตรียมสาธารณูปโภค เช่น ปรับปรุงทางเท้า ที่จอดรถ ปลูกลานไม้ริมทางเดิน	5-10 ปี	Control Guidance	●	●	●	●

ตาราง 6.1 การเสนอแนะ รายละเอียด การนำไปใช้ ระยะดำเนินการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา

(ต่อ)

โครงการ	รายละเอียดและการนำไปใช้	ระยะเวลาดำเนินการ	อิทธิพลในการนำไปปฏิบัติ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
				สนง. ระเบียบ	อบต. ศาลา ตำน	ชุมชน	เจ้าของที่ดิน
2. การพัฒนาและปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่งและการสัญจร							
2.1 เชื่อมต่อถนนในชุมชน	เชื่อมต่อถนนและขยายถนนในชุมชนตามแนวทางที่กำหนดไว้	1-5 ปี	Control	●	●	●	●
2.2 จัดระบบที่จอดรถ	สร้างที่จอดรถทั้งแบบจอดริมถนนและลานจอดรถสำหรับผู้พักอาศัยในชุมชนตามแนวทางที่วางแผนไว้	6-10 ปี	Control Guidance	●	●	●	●
2.3 ปรับปรุงทางเท้าและทางจักรยาน	ปรับปรุงทางเท้าเพื่อเชื่อมต่อการเดินทางตามแนวทางที่กำหนด โดยมีขนาดความกว้าง 3 เมตรและปลูกลานไม้เพื่อให้ร่มเงา โดยมีจุดพักอ่อนเป็นม้านั่งตามทางเท้า กรณีมีทางจักรยานกำหนดให้ทางจักรยานกว้าง 3 เมตรขนานไปกับทางเท้า โดยมีแนวต้นไม้เป็นตัวกัน	1-5 ปี	Control	●	●	●	
3. การพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่เปิดโล่ง							
3.1 เสริมสร้างศักยภาพให้กับพื้นที่	ปลูกลานไม้ริมทางเท้า เพื่อให้ร่มเงา ป้องกันเสียงรบกวนและฝุ่นละออง	11-20 ปี	Control	●	●	●	
3.2 เพิ่มพื้นที่สีเขียวและพื้นที่	- ปรับปรุงพื้นที่โรงเรียนศาลาตำบลและริมถนนสายหลักให้เป็นสวนสาธารณะสำหรับผู้พักผ่อนและนันทนาการที่ได้มาตรฐาน	1-5 ปี	Guidance	●	●	●	●
	- พัฒนาพื้นที่กร้างที่กรรมสิทธิ์ที่ดิน	6-10 ปี					

นันทนาการ	เป็นของกรรมปาไม่ให้เป็นสวนสาธารณะ ได้แก่ บริเวณพื้นที่แหลมคอกวาง ซึ่งปัจจุบันมีนายทุนเข้าไปจับจองมีการใช้ประโยชน์						
-----------	---	--	--	--	--	--	--

ตาราง 6.1 การเสนอแนะ รายละเอียด การนำไปใช้ ระยะดำเนินการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา (ต่อ)

โครงการ	รายละเอียดและการนำไปใช้	ระยะเวลาดำเนินการ	อิทธิพลในการนำไปปฏิบัติ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
				สนง. ระเบียบ	อบต. ศาลา ตำน	ชุมชน	เจ้าของที่ดิน
4. การเสนอแนะแนวทางด้านการกำหนดองค์ประกอบภายในชุมชน							
4.1 ปรับปรุงหน่วยพักอาศัย	ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านเดิม อาคารพาณิชย์ รีสอร์ท ให้มีสภาพการใช้งานที่ดีขึ้น รวมถึงสภาพแวดล้อมโดยรอบให้น่าอยู่ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความสวยงามให้กับชุมชน	11-20 ปี	Guidance Commitment	●	●	●	●
4.2 พัฒนาสาธารณูปโภคในชุมชน	จัดหาพื้นที่เพื่อก่อสร้างที่เก็บกักน้ำประปาในช่วงหน้าแล้งและพื้นที่ทิ้งขยะที่จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นในอนาคต	6-10 ปี	Control Guidance	●	●	●	●

6.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากการศึกษาและวิเคราะห์พื้นที่ชุมชนศาลาด่าน พบว่ามีปัญหาด้านจัดการระบบเมืองที่ไม่สอดคล้องกับที่ตั้ง คือขาดการวางผังเมืองและการออกแบบชุมชนเมืองที่ดี ซึ่งสามารถพบเห็นได้เช่นเดียวกับชุมชนอื่นๆ อีกหลายแห่งในประเทศไทย ทำให้การเจริญเติบโตของเมืองเป็นไปอย่างไร้ทิศทาง ส่งผลให้สภาพแวดล้อมเกิดความทรุดโทรม มีการใช้ที่ดินไม่คุ้มค่ากับศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นมิใช่เรื่องง่ายและต้องใช้งบประมาณสูงแต่ก็เป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้การพัฒนาและปรับปรุงยังต้องอาศัยความรู้ความสามารถ และการปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่จากภาครัฐ และความร่วมมือร่วมใจจากภาคเอกชน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

เนื่องจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาอาจส่งผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก ในการพัฒนาจึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างรอบคอบด้วยความระมัดระวัง การชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจและชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการพัฒนากับประชาชน หรือการหาวิธีให้ได้ข้อตกลงร่วมกัน จะช่วยลดข้อขัดแย้งในการปฏิบัติและช่วยให้การทำงานง่ายขึ้นได้ ในขณะที่เดียวกันจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และ

เป็นไปตามแผนพัฒนาหลักของภาครัฐที่วางไว้ จะสามารถช่วยทำให้การพัฒนาสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้ศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเป็นอย่างดี เนื่องจากเคยลงไปศึกษางานในพื้นที่ช่วงที่พื้นที่ประสบภัยพิบัติเหตุสึนามิในพื้นที่ และอยู่อาศัยในชุมชนแห่งนี้มาระยะหนึ่ง จึงอยากเห็นสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่อยู่อาศัยเกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ประกอบกับประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งการนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาและการออกแบบพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ในครั้งนี้ เป็นเพียงแนวความคิดที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้และการศึกษาในเวลาอันจำกัด ซึ่งผู้ศึกษาหวังว่าผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อทางพื้นที่ชุมชนศาลาด่าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองได้ไม่มากนัก